

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

*Методичні рекомендації для слухачів
дистанційного курсу*

“Інституційний розвиток держави”

КИЇВ – 2005

УДК 342 (042.4)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національної академії державного управління при Президентові України
(протокол № _____ від _____ 2004 р.).*

ISBN

Методичні рекомендації для слухачів дистанційного курсу навчальної дисципліни **“Інституційний розвиток держави”** / Укладачі: Кудлай Т.П. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 34 с.

Р е ц е н з е н т и:

- В.О.Котюк** – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та історії держави права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- А.М.Колодій** – доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри конституційного права Національної академії внутрішніх справ України.

ISBN

- © Кудлай Т.П., 2005
© Національна академія державного управління при Президентові України, 2005

ВСТУП

Курс “ **Інституційний розвиток держави** ” належить до спеціалізації “Управління на загальнодержавному рівні” програми підготовки магістрів за спеціальністю “Управління суспільним розвитком”.

Актуальність вивчення курсу:

Україна, обравши для себе шлях розвитку та становлення суверенної і незалежної держави, зобов’язалась орієнтуватись на визнані світовою спільнотою форми демократичного устрою держави та місцеве самоврядування; забезпечити реалізацію міжнародних стандартів в галузі прав людини та створити систему національного права відповідно до норм міжнародного права.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності саме демократичної держави, яка відповідає перед особистістю за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком кожного із інститутів держави в межах його компетенції.

Конституційне закріплення пріоритету інтересів людини і громадянина над інтересами держави ставить завдання формування інститутів держави та забезпечення їх діяльності у повній відповідності з принципом верховенства права. Активні процеси розбудови суверенної Української держави, діяльність, спрямована на створення національної гуманістичної системи права, вимагають знання і розуміння процесів державотворення, основних принципів, закономірностей і напрямів розвитку державних інститутів і громадянського суспільства. Особлива роль в демократизації суспільства належить державним службовцям. Саме вони призвані зробити систему органів державного управління здатною забезпечити права і свободи людини, надати реальні можливості населенню країни для творчого розвитку і самореалізації, створити механізми відновлення порушених прав.

Саме тому у курсі “**Інституційний розвиток держави**” доцільно розглянути:

- теоретичні і правові засади встановлення та розвитку демократичної держави;
- інституційний розвиток органів законодавчої влади в умовах народовладдя;
- конституційний статус Президента та органів виконавчої влади;
- правові засади організації та здійснення правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду.

У курсі значна увага приділяється: поняттю, основним ознакам і сутності таких правових категорій, як держава, громадянське суспільство, демократія, парламент, парламентаризм, правосуддя, правоохоронна діяльність, прокурорський нагляд; порядку утворення і функціонування: Верховної Ради України; Рахункової Палати; Уповноваженого Верховної Ради з прав людини; Президента України; Ради національної безпеки і оборони; Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади; органів і посадових осіб місцевого самоврядування; органів судової влади; прокуратури та інших правоохоронних органів.

ЦІЛІ КУРСУ

У процесі вивчення курсу передбачається досягти **наступні цілі**:

- **одержати знання** теоретичних засад формування, функціонування та розвитку держави і її інститутів, правових основ регулювання державного управління, що є необхідною передумовою правильного розуміння процесів державотворення та ефективної участі в розбудові України.
- **навчитися** використовувати наукові основи державного управління і чинне законодавство в практичній діяльності;
- **здобути навички** щодо правотворчої та правозастосовної діяльності державних інституцій, здійснення прогнозування, консультування й управлінського впливу.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу слухачі повинні:

- **знати:**
 - загальнотеоретичні положення теорії управління, теорії держави і права, необхідні для науково-обґрунтованого формування інститутів держави;
 - закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права, державно – правових явищ;
 - правові засади діяльності державних інституцій в Україні.
- **вміти:**
 - використовувати загальнотеоретичні знання як методологічні в процесі наукової діяльності та практичної роботи з інституційного розвитку держави;
 - володіти термінологією, користуватися понятійним апаратом теорії управління, юриспруденції, загально – науковою і правничою методологією;
 - складати цілісні характеристики про системи органів державної влади і системи національного законодавства та визначати проблеми їх теорії і практики;
 - тлумачити і реалізовувати положення національних нормативно-правових актів та міжнародних нормативних документів;
 - аналізувати правотворчу та правозастосовну діяльність інституцій держави та практику їх міжнародного співробітництва;
 - використовувати міри, методи і заходи захисту, забезпечення і поновлення прав і свобод людини.

НАВЧАЛЬНА СТРАТЕГІЯ КУРСУ

Досягнення навчальних цілей здійснюється шляхом:

- **проведення очних занять** – лекцій на очній сесії;
- **самостійного навчання слухачів** на основі розробленого для курсу комплексу навчально-методичних матеріалів;
- **виконання практичних завдань**, спрямованих на набуття знань і вмінь аналізу діяльності інституцій держави та розробки пропозицій по її вдосконаленню;

- *участі слухачів у семінарських заняттях* з метою закріплення теоретичних знань в галузі управління і правового забезпечення діяльності інституцій держави;
- *проведення тестування* у інтерактивному режимі з метою контролю отриманих знань;
- *проведення підсумкового контролю* у формі тесту з метою визначення рівня набутих знань і навичок.

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

Основними елементами дистанційного курсу є:

- мультимедійний навчальний посібник “Інституційний розвиток держави”;
- опорний конспект дистанційного курсу;
- методичні рекомендації для слухачів дистанційного курсу.

Тематичним планом курсу передбачено:

- виконання слухачами поточних тестів до кожного розділу;
- участь у семінарських заняттях до кожного розділу;
- виконання практичних завдань до кожного розділу;
- аналіз ситуаційних вправ;
- складання підсумкового тесту.

Практичні заняття слугують оновленню та поповненню теоретичних знань і здобуття практичних навичок слухачів, вмінню використання опанованого понятійного апарату.

Семінарські заняття призначені для обговорення проблемних питань. Семінарські заняття реалізуються шляхом проведення дискусій у малих групах чи круглих столів.

Поточні тести до кожного розділу спрямовані на перевірку знань слухачів з кожного розділу.

Підсумковий тест слугує визначенню кінцевого рівня знань слухачів.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Навчальні результати слухачів у межах дистанційного курсу оцінюються на основі:

- поточного тестування;
- виконання практичних занять;
- участі у семінарських заняттях;
- підсумкового очного контролю – 50 балів.

Розподіл балів за розділами:

<i>Розділ</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>		<i>Всього</i>
Тест (4)	3	4	3	4		14
Практичні заняття (8 - 2)	5	5	5	5		20
Семінарські заняття (8-2/3)	4	4	4	4		16
Підсумковий тест					50	50
Всього	11	11	11	17	50	100

Максимальна кількість балів за вивчення всього курсу – 100.

ПРОГРАМА КУРСУ

РОЗДІЛ 1. Теоретичні і правові засади становлення та розвитку демократичної держави

- Тема 1.1. Поняття, основні ознаки і сутність держави.
- Тема 1.2. Форма держави.
- Тема 1.3. Правова держава та сучасне громадянське суспільство.
- Тема 1.4. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина.

РОЗДІЛ 2. Інституційний розвиток органів законодавчої влади в умовах народовладдя

- Тема 2.1. Теоретичні засади діяльності вищого законодавчого органу.
- Тема 2.2. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.
- Тема 2.3. Організаційно-правові засади діяльності Рахункової палати Верховної Ради України.
- Тема 2.4. Правовий статус і контрольно-наглядові функції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

РОЗДІЛ 3. Конституційний статус Президента та органів виконавчої влади

- Тема 3.1. Місце і роль Президента в системі органів державної влади.
- Тема 3.2. Організація діяльності Президента України як глави держави.
- Тема 3.3. Організація роботи Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади.

РОЗДІЛ 4. Правові засади організації та здійснення правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду

- Тема 4.1. Поняття і принципи правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду.
- Тема 4.2. Судова система України.
- Тема 4.3. Прокурорський нагляд в Україні.
- Тема 4.4. Служба безпеки України.
- Тема 4.5. Органи внутрішніх справ України.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

	<i>Лекції, викл-ня теорії год.</i>	<i>Практ. зан-тя, год.</i>	<i>Семінар. зан-тя, год.</i>	<i>Тести, год.</i>	<i>Всього, год.</i>
Вступ до курсу	8				8
<i>Розділ 1. Теоретичні і правові засади встановлення та розвитку демократичної держави</i>	7	4	4	2	17
<i>Розділ 2. Інституційний розвиток органів законодавчої влади в умовах народовладдя</i>	7	4	4	2	17
<i>Розділ 3. Конституційний статус Президента та органів виконавчої влади</i>	7	4	4	2	17
<i>Розділ 4. Правові засади організації та здійснення правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду</i>	7	4	4	2	17
Підсумковий контроль у формі тесту				4	4
<i>Всього, год.</i>	<i>36</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>12</i>	<i>80</i>

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

<i>Вид навчальної діяльності</i>	<i>Назва</i>	<i>Термін проведення, тиждень</i>	<i>Максим. оцінка</i>
Вступ до курсу		очна сесія	-
Лекція	Співвідношення і взаємовплив суспільства, держави і права	очна сесія	-
Розділ 1. Теоретичні і правові засади встановлення та розвитку демократичної держави			12
Вивчення теоретичного матеріалу	Розділ 1	1	-
Практичне заняття 1	Державний режим як один із елементів форми держави	2	2
Практичне заняття 2	Основні права людини у міжнародно – правових документах і Конституції України	3	3
Семінарське заняття	Держава у політичній системі суспільства	4	4
Поточний контроль	Тест до розділу 1	5	3
Розділ 2. Інституційний розвиток органів законодавчої влади в умовах народовладдя			13
Вивчення теоретичного матеріалу	Розділ 2	6	-
Практичне заняття 1	Спеціальні функції Верховної Ради України	7	2
Практичне заняття 2	Правовий та організаційний статус Рахункової палати	8	3
Семінарське заняття	Органи законодавчої влади в умовах народовладдя	9	4
Поточний контроль	Тест до розділу 2	10	4
Розділ 3. Конституційний статус Президента та органів виконавчої влади			12
Вивчення теоретичного матеріалу	Розділ 3	11	-

Практичне заняття 1	Організація взаємодії Президента України із законодавчою, виконавчою і судовою владою	12	2
Практичне заняття 2	Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади	13	3
Семінарське заняття	Конституційно – правовий статус Президента України	14	4
Поточний контроль	Тест до розділу 3	15	3
Розділ 4. Правові засади організації та здійснення правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду			13
Вивчення теоретичного матеріалу	Розділ 4	16	-
Практичне заняття 1	Завдання до розділу 4	17	2
Практичне заняття 2	Завдання до розділу 4	18	3
Семінарське заняття	Завдання до розділу 4	19	4
Поточний контроль	Тест до розділу 4	20	4
Підсумковий контроль у формі тесту		очна сесія	50

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

З метою забезпечення ефективного керування своєю навчальною діяльністю слухачам рекомендується:

- здійснювати планування особистого часу шляхом ведення особистого детального плану-графіка опрацювання розділу;

Це допоможе Вам почати систематично і правильно планувати свій час, уникати складнощів, активно демонструвати свої знання, навички та вміння на заняттях.

Дотримуйтесь свого плану і своєчасно його коригуйте!

- після ознайомлення з теоретичним матеріалом **обов'язково відповідати на питання для самоконтролю;**

Питання для самоконтролю допоможуть Вам самостійно оцінити ступінь засвоєння основних теоретичних понять теми.

Не залишайте без уваги жодного запитання!

- **при підготовці до поточного тестування** потрібно:
 - ✓ уважно прочитати навчальні матеріали;
 - ✓ переглянути опорний конспект;
 - ✓ повторити означення нових понять;
 - ✓ дати відповіді на питання для самоконтролю.
- **при підготовці до семінарських занять**, необхідно звернути особливу увагу на:
 - ✓ форму проведення занять;
 - ✓ проблему та питання, що виносяться на заняття;
 - ✓ рекомендації до заняття.
- пам'ятати, що **результати роботи у семінарському занятті залежать від активної участі у ньому;**
- під час участі у семінарських заняттях **формулювати свої міркування стисло та аргументовано;**

На семінарському занятті висловлюйте свою позицію щодо запропонованого питання.

Обов'язково вказуйте свої аргументи!

- акцентувати увагу на виконанні практичних завдань;
- при розв'язуванні практичних завдань необхідно уважно ознайомитися зі змістом та формою звітності до завдань.

*Розв'язки та відповіді до кожного завдання слід розмістити у відповідному шаблоні з ім'ям (латинськими літерами)
<прізвище>- n, де n – номер розділу.*

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗДІЛІВ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

ВСТУП ДО КУРСУ

“Вступ до курсу “Співвідношення і взаємовплив суспільства, держави і права” (лекція, 4 год.)

Мета:

- формування цілісного уявлення про систему інституцій держави та її співвідношення зі суспільством і системою права.

Форма проведення: Очна лекція.

Термін проведення: Очна сесія.

Питання для обговорення:

	<ol style="list-style-type: none">1. <i>Поняття і сутність держави.</i>2. <i>Основні завдання держави.</i>3. <i>Місце держави в політичній системі.</i>4. <i>Роль правового регулювання в забезпеченні діяльності інститутів держави.</i>5. <i>Методика порівняльного аналізу державно-правових явищ.</i>
--	---

Матеріали для обов'язкового вивчення:

1. Мультимедійний навчальний посібник “Інституційний розвиток держави”, розділ 1.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. – Харків: Консум, 2000. – С. 38 – 50, 57 – 72, 488 – 509.

Додаткові матеріали для вивчення:

1. Коментар до Конституції України. – К. 1996, 1998.
2. Кравченко В. Економічні функції держави. // Право України. 1993. № 1.
3. Богуцький П. Поняття правової держави та методологічний підхід до проблеми її формування. // Право України. 1996. № 4.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ

Мета:

- вивчення поняття, основних ознак та сутності держави і громадянського суспільства;
- формування знань про форму держави і її структурні елементи;
- вивчення змісту основних прав та свобод особи і громадянина в міжнародно-правових актах та Конституції України.

Матеріали для обов'язкового вивчення:

1. Мультимедійний навчальний посібник “Інституційний розвиток держави”, розділ 1.
2. Опорний конспект дистанційного курсу, розділ 1.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. – Харків: Консум, 2000. – С. 38 – 51, 57 – 62, 73 – 87, 147 – 167, 172 – 183, 187 – 190.

Додаткові матеріали для вивчення:

1. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // ВВР. – 1990. - № 31. – Ст. 429.
2. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80с.
3. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення. // Сіренко В.Ф. та інші // - К., Логос, 1997.
4. Кравченко В. Економічні функції держави. // Право України. - 1993. - № 1.
5. Богуцький П. Поняття правової держави та методологічний підхід до проблеми її формування. // Право України. - 1996. - № 4.
6. Козюбра М.І. Права і свободи людини і громадянина у новій Конституції України. // Адвокат. - 1996. - № 2.
7. Колодій А.М. Принципи права України: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 208 с.
8. Лисенков С.Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. – К.: Либідь, 1997. – 160 с.
9. Прилуцький В.О. Деякі питання територіального устрою України // Правова держава України: проблеми , перспективи розвитку. – К., 1997. – С.96 – 97.
10. Скрипник О. Соціальна правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2002.
11. Суспільні реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. / За заг. ред. В.І.Лугового, В.М.Князева. – К.: Вид-во УАДУ. – 2001. – Т.1,2,3.
12. Шляхи реформування громадянського суспільства в Україні. Забезпечення права людини на свободу слова та інформацію: Науковий збірник. – Х.: УАДУ ХФ, 2001. – 286с.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 1

Практичне заняття 1

“Державний режим як один із елементів форми держави”

Мета:

- вивчення поняття, ознак та змісту різновидів державних режимів;
- формування навичок аналізу теоретичних засад форми держави на прикладі порівняння сутності демократичних і антидемократичних державних режимів.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 2-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p><i>Завдання 1.1.</i> Складіть порівняльну характеристику демократичних і антидемократичних режимів.</p>
---	--

Форма звітності для завдання 1.1:

<i>Критерій для порівняння</i>	<i>Демократичний режим</i>	<i>Антидемократичний режим</i>
1.		
2.		
3.		

Практичне заняття 2

“Основні права людини у міжнародно-правових документах і Конституції України”

Мета:

- формування навичок порівняльного аналізу чинного національного законодавства і міжнародно-правових актів;
- вивчення стандартів в галузі прав людини для використання в практичній діяльності;
- дослідження рівня відповідності конституційних засад забезпечення прав і свобод людини в Україні міжнародним стандартам.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 3-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p><i>Завдання 1.1.</i> Основні права людини у міжнародно-правових документах і Конституції України</p>
---	--

Форма звітності для завдання:

<i>Основні права</i>	<i>Конституція України (28.06.96)</i>	<i>Загальна декларація прав людини (10.12.48)</i>	<i>Європейська конвенція прав людини (04.11.50)</i>	<i>Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (16.12.66)</i>
1. Гідність, честь				
2. Право на життя				
3. Право на свободу, безпеку				
4. Свобода думки, совісті, релігії				
5. Свобода вираження думки й одержання інформації				
6. Право на звернення до державних установ				
7. Право на відпочинок і вільний час				
8. Рівноправність чоловіка і жінки				
9. Право на освіту				
10. Свобода об'єднань				

Семінарське заняття “Держава у політичній системі суспільства”

Мета:

- усвідомлення сутності держави;
- визначення місця і ролі держави в політичній системі суспільства;
- формування навиків застосування теоретичних знань для аналізу актуальних питань державотворення.

Форма проведення: форум.

Термін проведення: 4-й тиждень.

Питання для обговорення:

	<ol style="list-style-type: none">1. Як Ви розумієте сутність демократичної держави?2. Назвіть ознаки, які відрізняють державу від інших елементів політичної системи.3. Визначте пріоритети і недоліки парламентської і президентської форми державного правління.4. У світі нині існує понад 20 федеративних держав, причому переважна більшість з них утворена не за національно-територіальним принципом. Чим, на Ваш погляд, спричинено утворення та існування таких держав?
---	--

Рекомендації щодо проведення семінарського заняття:

1. Увійти до форуму “Держава у політичній системі суспільства”.
2. Підготувати короткі відповіді та аргументи до запропонованих питань.
3. Взяти участь у їх обговоренні.
4. ! Уважно слідкуйте за ходом дискусії.

Тест до розділу 1

Форма проведення: у режимі Інтернету.

Статус: обов’язковий.

Термін проведення: 5-й тиждень.

Час проведення: 2 год.

РОЗДІЛ 2. ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ОРГАНІВ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ НАРОДОВЛАДДЯ

Мета:

- одержати базові знання щодо теоретичних засад діяльності вищого законодавчого органу України;
- вивчити повноваження Верховної Ради України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Рахункової палати Верховної Ради України;

Матеріали для обов'язкового вивчення:

1. Мультимедійний навчальний посібник “Інституційний розвиток держави”, розділ 2.
2. Опорний конспект дистанційного курсу, розділ 2.
3. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С. 28 – 100.

Додаткові матеріали для вивчення:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80 с.
2. Про Регламент Верховної Ради України: Постанова Верховної Ради України від 27 липня 1994 року // ВВР. – 1994. - № 35. – Ст.339; № 40. – Ст.371.
3. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року // ВВР. – 1995. - № 19. – Ст.135. – 1998. - № 40-41. – Ст.250.
4. Про статус народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 1992 року // ВВР. – 1993. - № 3. – Ст. 17; 1994. - № 34. – Ст.315; 1995. - № 34. – Ст.268; № 35. – Ст.270.
5. Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів від 4 лютого 1994 року // ВВР. – 1994. - № 24. – Ст.180; 1993. - № 1. – Ст. 4; 1997. - № 6. – Ст.49.
6. Про Рахункову палату Верховної Ради України: Закон України від 11 липня 1996 року // ВВР. – 1996. - № 43. – Ст.212.
7. Про Уповноваженого Верховної Ради України прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року // ВВР. – 1998. - № 20. – Ст.99.
8. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року // ВВР. – 1996. - № 47. – Ст. 256.
9. Конституційне право України / За ред. д.ю.н., професора В.Ф.Погорілка. – К.: Наукова думка, 1999. – 735 с.
10. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. посібник. – К.: Інститут економіки і господарського права, 1998. – Ч.1. – 88 с.
11. Кривенко Л.Т. Верховный совет Украины: место в системе государственной власти // Гос-во и право. – 1995. - № 5.
12. Лисенков С.Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. – К.: Либідь, 1997. – 160 с.

13. Мелашенко В.Ф. Основи конституційного права України. – К.: Вентурі, 1996. – 208 с.
14. Основи конституційного права України / За ред. акад. АпрН України, професора В.В.Копейчикова – К.: Юрінком, 1997. – 208с.
15. Основи конституційного права України: Підручник. 2-е вид., доповнене / За ред. В.В.Копейчикова – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 288с.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 2

Практичне заняття 1

“Конституційно-правовий статус Верховної Ради України”

Мета:

- вивчити конституційно-правовий статус Верховної Ради України;
- визначити специфічні види діяльності Верховної Ради України.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 7-й тиждень.

Завдання для виконання 1.1 – 1.2:

	<p><i>Завдання 1.1.</i> Визначте відповідно до Конституції і Законів України зміст функцій Верховної Ради України.</p>
--	--

Форма звітності для завдання 1.1:

Функції	Зміст
Представницька	
Законодавча	
Фінансова	
Засновницька	
Контрольна	

	<p><i>Завдання 1.2.</i> Покажіть особливості функціонального призначення вищого органу законодавчої влади на прикладі різних форм державного правління.</p>
---	---

Форма звітності для завдання 1. 2:

Особливості	Парламентська республіка	Президентська республіка
1. Участь громадян в управлінні справами		

держави		
2. Висловлення парламентом вотуму недовіри урядові		
3. Формування механізму держави у відповідності з принципами розподілу влади		
4. Обрання президента шляхом референдуму або колегією виборців		
5. Наявність право вето на закони		
6. Призначення, переміщення та звільнення з посади членів уряду		
7. Наявність процедури прийняття рішень органами державної влади від імені свого народу		
8. Обрання президента на спільному засіданні парламенту і повноважних делегатів від адміністративно-територіальних одиниць		

Практичне заняття 2

“Правовий та організаційний статус Рахункової палати”

Мета:

- отримати базові знання щодо організації роботи Рахункової палати;
- вивчити конституційно-правовий статус Рахункової палати.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 8-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p>Завдання 1.1. Розкрийте сутність принципів діяльності Рахункової палати та види контролю за її діяльністю.</p>
---	--

Форма звітності для завдання:

Таблиця 1

Принципи діяльності Рахункової палати	Сутність
1.	
2.	

Таблиця 2

Вид контролю	Орган, який безпосередньо здійснює контроль
1.	
2.	

Семінарське заняття “Органи законодавчої влади в умовах народовладдя”

Мета:

- вивчити конституційно-правовий статус Верховної Ради України

Форма проведення: форум.

Термін проведення: 9-й тиждень.

Питання для обговорення:

	<ol style="list-style-type: none">1. Визначте пріоритети і недоліки діяльності вищого органу законодавчої влади в умовах парламентської та президентської республіки.2. Чи потрібен Україні двохпалатний парламент? Обґрунтуйте свою відповідь.3. Чи відповідає сутності призначення вищого органу державної влади створення та діяльність тимчасових спеціальних та слідчих комісій. Які доповнення, зміни, обмеження їх правового статусу потрібно здійснити для досягнення ефективної реалізації їх призначення?4. Чи виконує Верховна Рада України своє призначення щодо конституційного забезпечення прав і свобод людини і громадянина? Ваші пропозиції щодо вдосконалення цієї діяльності.
---	--

Рекомендації щодо проведення семінарського заняття:

1. Увійти до форуму “Органи законодавчої влади в умовах народовладдя”.
2. Підготувати короткі відповіді та аргументи до запропонованих питань.
3. Взяти участь у обговоренні запропонованих питань, уважно слідкувати за ходом дискусії.

Тест до розділу 2

<i>Форма проведення:</i>	у режимі Інтернету.
<i>Статус:</i>	обов’язковий.
<i>Термін проведення:</i>	10-й тиждень.
<i>Час проведення:</i>	2 год.

РОЗДІЛ 3. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ПРЕЗИДЕНТА ТА ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Мета:

- вивчення правових засад діяльності Президента України та органів виконавчої влади;
- дослідження процесу взаємодії Президента України із законодавчою, судовою владою та місцевим самоврядуванням

Матеріали для обов'язкового вивчення:

1. Мультимедійний навчальний посібник “Інституційний розвиток держави”, розділ 3.
2. Опорний конспект дистанційного курсу, розділ 3.
3. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С. 101 – 196.

Додаткові матеріали для вивчення:

1. Конституція України: Принята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80с.
2. Питання Адміністрації Президента України: Указ Президента України від 29 грудня 1999 р. зі змінами, що внесені Указами Президента України № 278/2000 від 23.02.2000р. і № 397/2000 від 09.03.2000р.
3. Президент в Україні: Законодавче забезпечення діяльності // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 1999. - № 8. – 416с.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. – К.: Парламентське вид-во, 1997. – 100с.
5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року // ВВР. – 1999. - № 20-21. – Ст.190.
6. Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим від 2 березня 2000 року // ВВР. – 2000. - № 21. – Ст.158.
7. Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 грудня.
8. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 грудня.
9. Про склад Кабінету Міністрів України: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 грудня.
10. Конституційне право України / За ред. д.ю.н., професора В.Ф.Погорілка. – К.: Наукова думка, 1999. – 735 с.
11. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. посібник. – К.: Інститут економіки і господарського права, 1998. – Ч.1. – 88 с.
12. Лисенков С.Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. – К.: Либідь, 1997. – 160 с.

13. Мелашенко В.Ф. Основи конституційного права України. – К.: Вентурі, 1996. – 208 с.
14. Основи конституційного права України / За ред. акад. АпрН України, професора В.В.Копейчикова – К.: Юрінком, 1997. – 208с.
15. Основи конституційного права України: Підручник. 2-е вид., доповнене / За ред. В.В.Копейчикова – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 288с.
16. Бутко І.П. Деякі проблеми становлення і розвитку місцевого та регіонального самоврядування в Україні // Актуальні проблеми управління територіями в Україні. – К.: Право, 1995. – С.43-53.
17. Воронов М.П. Місцеве самоврядування та його акти: Навч. посібник. – К.: Право, 1992. – 137 с.
18. Кравченко В.В., Штабський М.В. Деякі питання структури та формування місцевого самоврядування // Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку. – Харків: НЮАУ, 1995. – С.118-120.
19. Кривенко Л.Т. Президент України: конституційно-правовий статус // Віче. – 1994. - № 12.
20. Мельниченко В.І. Президент у структурі державної влади // Трибуна. – 1995. - № ½.
21. Сахаров Н.А. Институт президенства в современном мире. – М.: Юрид. лит., 1994. – 145с.
22. Смирнова Т. Місцеве самоврядування в системі територіальної організації влади // проблеми реформування державної влади: конституційні та управлінські аспекти. – К.: Право, 1995. – С.113-155.
23. Фрицький О.Ф. Місцевому самоврядуванню державну підтримку // Місцеве та регіональне самоврядування України. – 1994. – Вип.3 (8). – С.20-27.
24. Шаповал В.М. Виконавча влада: правовий статус і реалії // Урядовий кур'єр. – 1996. – 19 грудня.
25. Шаповал В.М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. – К.: Програма Л, 1995. – 136с.
26. Шаповал В.М. Президент в механизме осуществления государственной власти: Науч. доклады. – К., 1995. – Вып.36.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 3

Практичне заняття 1

“Організація взаємодії Президента України із законодавчою, виконавчою і судовою владою”

Мета:

- формування навичок аналізу теоретичних засад діяльності Президента України, законодавчої, виконавчої та судової влади;
- вивчення правового статусу Президента України.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 12-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p>Завдання 1.1. Розробіть схему організації і взаємодії Президента України із законодавчою, виконавчою, судовою владою відповідно до чинного законодавства (із зазначенням статей нормативно-правових актів)</p>
---	--

Практичне заняття 2

“Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади”

Мета:

- вивчити конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 13-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p>Завдання 1.1. Визначте повноваження Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади.</p>
--	---

Форма звітності для завдання 1.1:

Кабінет Міністрів України	Повноваження
	1.
	2.
Міністерства	Повноваження
	1.
	2.

Семінарське заняття

“Конституційно-правовий статус Президента України”

Мета:

- ознайомитися і вивчити основні нормативно-правові акти, які регулюють діяльність Президента України;
- вивчити конституційно-правовий статус Президента України.

Форма проведення: форум.

Термін проведення: 14-й тиждень.

Питання для обговорення:

	<ol style="list-style-type: none">1. Яке місце і роль в системі органів державної влади має Президент України відповідно до принципу розподілу влади?2. До якої гілки влади належить Президент України? Обґрунтуйте свою відповідь.3. Чи відповідає створення інституту державних адміністрацій принципу розподілу влади?4. В офіційний обіг впроваджена нова назва – «центральні органи виконавчої влади», яка замінила стару «центральні органи державного управління». Чи потрібно було вносити зміни? І навіщо?
---	--

Опис ситуаційної вправи:

	<p>У 1998-1999 роках під загрозою імпічменту опинилися президенти наймогутніших держав світу – США і Росії – Б.Клінтон та Б.Єльцин.</p>
---	---

Завдання для виконання:

	<ol style="list-style-type: none">1. Проаналізуйте, для чого існує інститут імпічменту, визначте, яким чином реалізація імпічменту позначиться на життєдіяльності суспільства?2. На Вашу думку, чи можливі подібні ситуації в Україні?3. Чому саме парламенти в усіх державах наділені повноваженнями вирішувати питання про імпічмент?
--	---

Рекомендації щодо проведення семінарського заняття:

1. Увійти до форуму “Конституційно-правовий статус Президента України”.
2. Підготувати короткі відповіді та аргументи до запропонованих питань.
3. Взяти участь у обговоренні запропонованих питань, уважно слідкувати за ходом дискусії.

Тест до розділу 3

Форма проведення:	у режимі Інтернету.
Статус:	обов'язковий.
Термін проведення:	15-й тиждень.
Час проведення:	2 год.

РОЗДІЛ 4. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ, ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ

Мета:

- вивчити основні поняття і принципи правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду;
- організацію діяльності судової системи України, Служби безпеки України і органів внутрішніх справ України.

Матеріали для обов'язкового вивчення:

1. Мультимедійний навчальний посібник “Інституційний розвиток держави”, розділ 1.
2. Опорний конспект дистанційного курсу, розділ 1.
3. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С. 197 – 271.

Додаткові матеріали для вивчення:

1. Конституція України: Принята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80с.
2. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 року // ВВР. – 1996. - № 49. – Ст.272.
3. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року // ВВР. – 1991. - № 4. – Ст.20; 1992. - № 36. – Ст.526; 1993. - № 11. – Ст. 83; 1994. - № 26. – Ст. 216; 1995. - № 15 – Ст.102.
4. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 року // ВВР. – 1991. - № 53. – Ст.793; 1993. - № 22. – Ст.229; № 50. – Ст.474; 1995. - № 11. – Ст.71. - № 43. – Ст.313.
5. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року // ВВР. – 1992. - № 27. – Ст.383.
6. Про статус суддів: Закон України від 10 жовтня 1993 року // ВВР. – 1993. - № 8. – Ст.56; 1994. - № 26. – Ст.203.
7. Конституційне право України / За ред. д.ю.н., професора В.Ф.Погорілка. – К.: Наукова думка, 1999. – 735 с.
8. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. посібник. – К.: Інститут економіки і господарського права, 1998. – Ч.1. – 88 с.
9. Лисенков С.Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. – К.: Либідь, 1997. – 160 с.
10. Мелашенко В.Ф. Основи конституційного права України. – К.: Вентурі, 1996. – 208 с.
11. Основи конституційного права України / За ред. акад. АпрН України, професора В.В.Копейчикова – К.: Юрінком, 1997. – 208с.

12. Основи конституційного права України: Підручник. 2-е вид., доповнене / За ред. В.В.Копейчикова – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 288с.
13. Лисенков С.Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. – К.: Либідь, 1997. – 160с.
14. Олійник А.Ю. Механізм, форми, методи, особливості забезпечення органами внутрішніх справ реалізації прав людини і громадянина: Лекція. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1997. – 38с.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 4

Практичне заняття 1 “Організація роботи органів судової влади України”

Мета:

- ознайомитися і вивчити основні нормативно-правові акти, які регулюють діяльність органів судової влади.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 17-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p><i>Завдання 1.1.</i> Визначте за допомогою яких положень, визначених в нормативно-правових актах, закріплені названі нижче принципи правосуддя?</p>
--	--

Форма звітності для завдання:

Принцип	Апеляційний Суд України	Верховний Суд України	Стаття нормативно-правового акту
1. Законність			
2. Рівність перед законом і судом			
3. Забезпечення доведеності вини			
4. Змагальність сторін			
5. Підтримання державного обвинувачення в суді прокурором			
6. Право обвинуваченого на захист			

7. Гласність			
8. Обов'язковість рішень суду			

Практичне заняття 2 “Правові засади забезпечення правосуддя”

Мета:

- формування навичок порівняльного аналізу чинного національного законодавства і міжнародно-правових актів;
- дослідження рівня відповідності конституційних засад забезпечення прав і свобод людини в Україні міжнародним стандартам;
- вивчення стандартів в галузі прав людини для використання в практичній діяльності.

Форма проведення: письмово (обмін файлами).

Термін проведення: 18-й тиждень.

Завдання для виконання:

	<p><i>Завдання 1.1.</i> <i>Основні права людини у міжнародно-правових документах і Конституції України</i></p>
--	--

Форма звітності для завдання:

Основні права	Конституція України (28.06.96)	Загальна декларація прав людини (10.12.48)	Європейська конвенція прав людини (04.11.50)	Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (16.12.66)
1. Право оскарження й звертання до суду				
2. Право не керуватись незаконними розпорядженнями влади				
3. Рівність перед законом та право на захист				
4. Право на справедливий суд				

5. Заборона незаконного затримання та арешту				
6. Заборона подвійного покарання				
7. Презумпція невинуватості				

Семінарське заняття

“Організація роботи судової влади, прокуратури та інших правоохоронних органів України”

Мета:

- вивчення правових засад діяльності органів судової влади.

Форма проведення: форум.

Термін проведення: 19-й тиждень.

Питання для обговорення:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Як співвідносяться поняття судова ланка і судова інстанція? Обґрунтуйте свою відповідь. 2. Як Ви розумієте поєднання принципів гласності і конспірації в діяльності СБУ? 3. Чи є тотожними поняття системи і структури органів прокуратури? 4. Яким чином судова влада взаємодіє з іншими гілками державної влади? 5. Чи не є взаємно суперечним виконання прокуратурою наступних функцій: - підтримання державного обвинувачення в суді; - представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках визначених законом? 6. Як забезпечується реалізація принципу незалежності суддів в Україні?
---	--

Рекомендації щодо проведення семінарського заняття:

1. Увійти до форуму “Організація роботи судової влади, прокуратури та інших правоохоронних органів України”.
2. Підготувати короткі відповіді та аргументи до запропонованих питань.
3. Взяти участь у обговоренні запропонованих питань, уважно слідкувати за ходом дискусії.

Тест до розділу 4

Форма проведення: у режимі Інтернету.

Статус: обов'язковий.
Термін проведення: 20-й тиждень.
Час проведення: 2 год.

Підсумковий контроль

Форма проведення: тест у режимі Інтернету.
Статус: обов'язковий.
Термін проведення: очна сесія.
Час проведення: 4 год.
Коментар: тест складається з 65 тестових завдань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I – Основні джерела:

Нормативні акти

1. Питання Адміністрації Президента України: Указ Президента України від 29 грудня 1999 р. Зі змінами, що внесені Указами Президента України № 278/2000 від 23. 02.2000 р.
2. Президент в Україні: законодавче забезпечення діяльності // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 1999. - № 8. – 416 с.
3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // ВВР. – 1990. - № 31. – Ст.429.
4. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховній Раді Країни 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80 с.
5. Про звернення громадян: Закон України від 16 грудня 1993 року // ВВР. - № 47. – Ст. 256.
6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996. року // 1996. - № 49. – Ст. 272.
7. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року // ВВР. – 1995. - № 19. – 1998. - № 40 – 41. – Ст. 250.
8. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року // ВВР. – 1991. - № 4. – Ст. 20; 1992. - № 36. – Ст. 526; 1993. - № 11. – Ст. 83; 1994. - № 26. – Ст. 216; 1995. - № 15. – Ст. 102.
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. – К.: Парламентське вид-во, 1997. – 100 с.
10. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року // ВВР. – 1999. - № 20-21. – Ст. 190.
11. Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим від 2 березня 2000 року // ВВР. – 2000. - № 21. – Ст. 158.
12. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 року // ВВР. – 1991. - № 53. – Ст. 793; 1993. - № 22. – Ст. 229; № 50. – Ст. 474; 1995. - № 11. – Ст. 71. - № 43. – Ст. 313.
13. Про Рахункову палату Верховної Ради України: Закон України від 11 липня 1996 року // ВВР. – 1996. - № 43. – Ст. 212.
14. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року // ВВР. – 1992. - № 27. – Ст. 383.
15. Про статус народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 1992 року // ВВР. – 1993. - № 3. – Ст. 17; 1994. - № 34. – Ст. 315; 1995. - № 34. – Ст. 268; № 35. – Ст. 270.
16. Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів від 4 лютого 1994 року // ВВР. – 1994. - № 24. – Ст. 180; 1993. - № 1. – Ст. 4; 1997. - № 6. – Ст. 49.
17. Про статус суддів: Закон України від 10 жовтня 1993 року // ВВР. – 1993. - № 8. - Ст. 56; 1994. - № 26. – Ст. 203.
18. Про Регламент Верховної Ради України: Постанова Верховної Ради України від 27 липня 1994 року // ВВР. – 1994. - № 35. – Ст. 339; № 40. – Ст. 371.

19. Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 грудня.
20. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 грудня.
21. Про склад Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 грудня.
22. Про Уповноваженого Верховної Ради України прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року // ВВР. – 1998. – Ст. 99.

Наукові статті:

1. Богуцький П. Поняття правової держави та методологічний підхід до проблеми її формування // Право України. – 1996. - №4.
2. Бутко І.П. Деякі проблеми становлення і розвитку місцевого та регіонального самоврядування в Україні // Актуальні проблеми управління територіями в Україні. – К.: Право, 1995. – С. 43-53.
3. Воронов М.П. Місцеве самоврядування та його акти: Навч. посібник. – К.: Право, 1992. – 137 с.
4. Колодій А.М. Принципи права України: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 208 с.
5. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 304с.
6. Конституційне право України /За ред. Доктора юрид. Наук, проф. В.Ф. Погорілка. – К.: Наукова думка, 1999. – 735 с.
7. Козюбра М.І. Права і свободи людини і громадянина у новій Конституції України // Адвокат. – 1996. - №2.
8. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. посібник. – К.: Інститут економіки і господарського права, 1998. - Ч.1. – 88 с.
9. Кравченко В.В. Економічні функції держави // Право України. – 1993. - №1.
10. Кравченко В.В., Штабський М.В. Деякі питання структури та формування місцевого самоврядування // Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку. – Харків: НЮАУ, 1995. – С. 118-120.
11. Крищенко Л.Т. Верховный Совет Украины: место в системе государственной власти // Гос-во и право. – 1995. - № 5.
12. Крищенко Л.Т. Президент України: конституційно-правовий статус // Віче. – 1994. - № 12.
13. Лисенков С.Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. – К.: Либідь, 1997. – 160 с.
14. Мелашенко В.Ф. Основи конституційного права України. – К.: Вен турі, 1996. – 208 с.
15. Мельниченко В.І. Президент у структурі державної влади // Трибуна. – 1995. - № 1 /2.
16. Олійник А.Ю. Механізм, форми, методи, особливості забезпечення органами внутрішніх справ реалізації прав людини і громадянина: лекція. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1997. – 38 с.

17. Основи конституційного права України / За ред. акад. АпрН України, професора В.В. Копейчикова – К.: Юрінком, 1997. – 208 с.
18. Основи конституційного права України: Підручник. 2-е вид., доповнене / За ред. В.В. Копейчикова – К.: Юрінком інтер, 1998. – 288 с.
19. Прилуцький В.О. Деякі питання територіального устрою України // Правова держава України: проблеми , перспективи розвитку. – К., 1997. – С.96 – 97.
20. Сахаров Н.А. Институт президентства в современном мире. – М.: Юрид. лит., 1994. – 145 с.
21. Сіренко В.Ф. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення. – К.: Логос. – 1997.
22. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
23. Скрипник О. Соціальна правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2002.
24. Смирнова Т. Місцеве самоврядування в системі територіальної організації влади // Проблеми реформування державної влади: конституційні та управлінські аспекти. – К.: Право, 1995. – С. 113 115.
25. Суспільні реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. / За заг. ред. В.І.Лугового, В.М.Князева. – К.: Вид-во УАДУ. – 2001. – Т.1,2,3.
26. Фризький О.Ф. Місцевому самоврядуванню державну підтримку // Місцеве та регіональне самоврядування України. – 1994. – Вип. 3 (8). – С. 20 – 27.
27. Шаповал В.М. Виконавча влада: правовий статус і реалії // Урядовий кур'єр. – 1996. – 19 грудня.
28. Шаповал В.М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. – К.: Програма Л, 1995. – 136 с.
29. Шаповал В.М. Президент в механизме осуществления государственной власти: Науч. доклады. – К., 1995. – Вып. 36.
30. Шляхи реформування громадянського суспільства в Україні. Забезпечення права людини на свободу слова та інформацію: Науковий збірник. – Х.: УАДУ ХФ, 2001. – 286с.

II – Інтернет - ресурси:

1. Верховна Рада України. – [http: www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Вищий господарський суд. - [http: www.arbitr.gov.ua](http://www.arbitr.gov.ua)
3. Голос України. - [http: www.uamedia.visti.net/golos/](http://www.uamedia.visti.net/golos/)
4. Державні органи влади України. - [http: www.nau.kiev.ua](http://www.nau.kiev.ua)
5. Електронні вісті. - [http: www.elvisti.com](http://www.elvisti.com)
6. Законопроекти України. - [http: www.zakon.gov.ua](http://www.zakon.gov.ua)
7. Зеркало тижня. - [http: www.zerkalo-nedeli.com](http://www.zerkalo-nedeli.com)
8. Інформаційні ресурси про Україну. - [http: www.infoukes.com](http://www.infoukes.com)
9. Кабінет Міністрів України (вихід на всі міністерства і відомства) - [http: www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
10. Міністерство юстиції. - [http: www.minjust.gov.ua](http://www.minjust.gov.ua)
11. Національна безпека і оборона. - [http: www.uceps.com.uaukr/all/jornal/](http://www.uceps.com.uaukr/all/jornal/)
12. Офіційна сторінка Президента України. - [http: www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)
13. Політична Україна. - [http: www.polit.com.ua](http://www.polit.com.ua)

14. Рада національної безпеки і оборони. – [http: www.rainbow.gov.ua](http://www.rainbow.gov.ua)
15. Українська пошукова система. – [http: www.meta-ukraine.com](http://www.meta-ukraine.com)
16. Українська правда. – [http: www.pravda.com.ua](http://www.pravda.com.ua)
17. Урядовий кур'єр. – [http: www.uamedia.visti.net/uk/](http://www.uamedia.visti.net/uk/)
18. Центр досліджень проблем громадянського суспільства. - [http: www.cdpgs.ukrbiz.net](http://www.cdpgs.ukrbiz.net)

ЗМІСТ

Вступ	3
Цілі курсу	4
Результати навчання	4
Навчальна стратегія курсу	4
Загальний опис дистанційного курсу	5
Форми контролю	6
Програма курсу	7
Тематичний план курсу	8
Графік навчального процесу	9
Загальні рекомендації до дистанційного курсу	11
Рекомендації до розділів ДК	13
Вступ до курсу	13
Розділ 1. Теоретичні і правові засади встановлення та розвитку демократичної держави	14
Розділ 2. Інституційний розвиток органів законодавчої влади в умовах народовладдя	18
Розділ 3. Конституційний статус Президента та органів виконавчої влади	23
Розділ 4. Правові засади організації та здійснення правосуддя, правоохоронної діяльності та прокурорського нагляду	27
Підсумковий контроль	31
Список рекомендованих джерел	32

Навчальне видання

**Методичні рекомендації для слухачів дистанційного курсу
навчальної дисципліни
“Інституційний розвиток держави”**

Укладачі:

Кудлай Тамара Павлівна